

Τα SOPs των LUTS

Που βρισκόμαστε σήμερα στη διερεύνηση των LUTS

www.imop.gr
Ένα παράθυρο στη γνώση

Το Ινστιτούτο Μελέτης Ουρολογικών Παθήσεων, παρουσιάζει
3^ο Κλινικό Φροντιστήριο
Λειτουργικής & Επανορθωτικής Ουρολογίας

ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΟΜΟΦΩΝΙΑΣ:
Τυποποίηση διαγνωστικών εξετάσεων
σε ασθενείς με συμπτώματα από
το κατώτερο ουροποιητικό σύστημα

URO COURSES

14-16 Ιουλίου 2013
Αγιά Μαγνησία

- Ιστορικά
- Ημερολόγιο ούρησης
- Κλινική εξέταση
- Ουρορομετρία
- Υπερηχογραφία
- Κυστεομανομετρία
- Μέτρηση ροής-πίεσης
- Κυστεοσκόπηση

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΜΕΛΕΤΗΣ ΟΥΡΟΛΟΓΙΚΩΝ ΠΑΘΗΣΕΩΝ
Λεωφόρος Νίκης 33, 54622 Ειδικό Παιδίον
213 40 2280288 (2 γραμμές)
info@imop.gr
facebook.com/imop.gr
twitter.com/imopgr
linkedin.com/in/imopgr
gplus.ie/imop
youtube.com/imopgr

Σταύρος Γκράβας
Ουρολογική Κλινική
Πανεπιστημιακού Νοσοκομείου Λάρισας

Δήλωση συμφερόντων

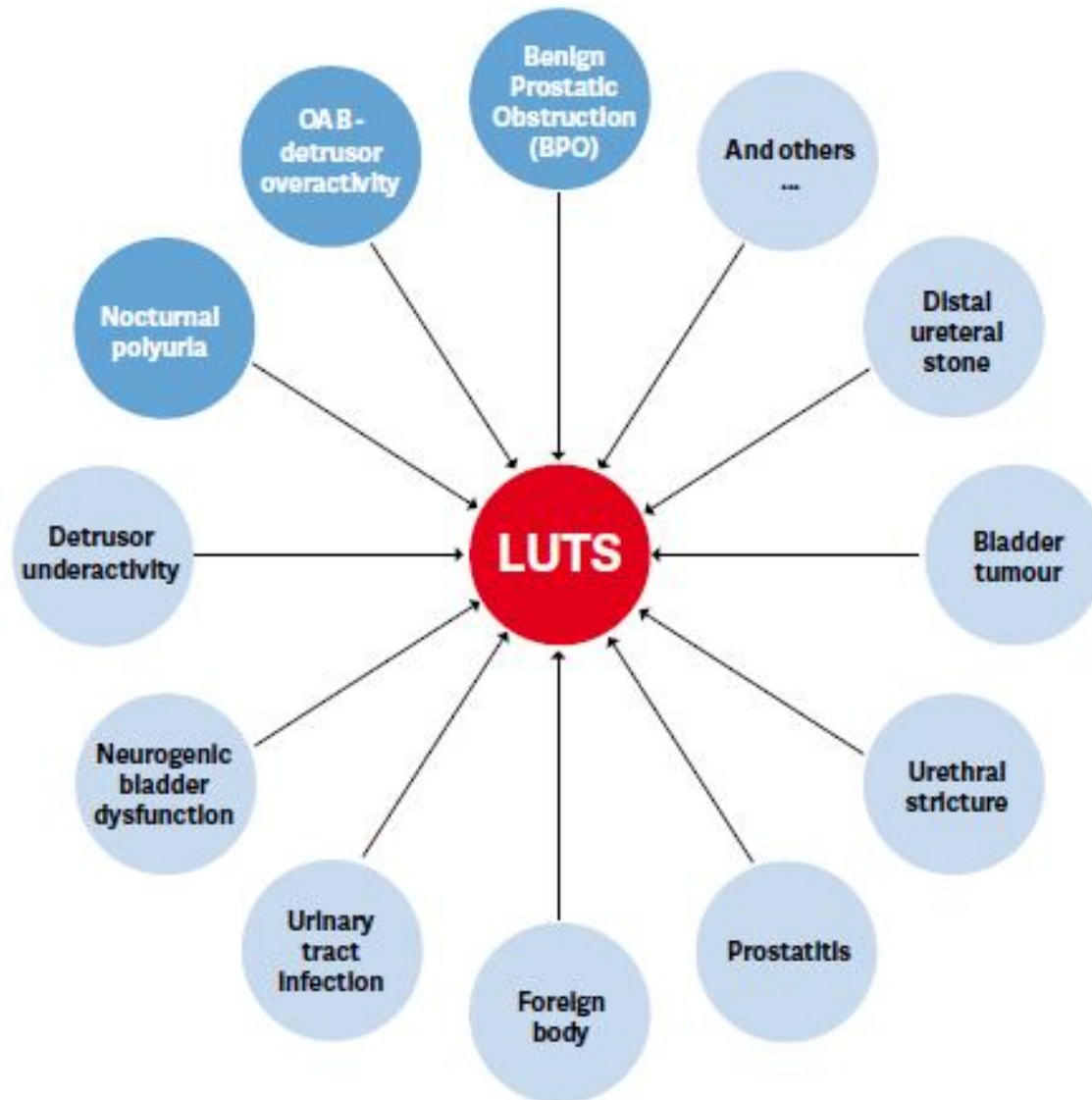
Speaker Honoraria and/or Company

Consultant: GSK

Pierre Fabre Medicament

Lilly

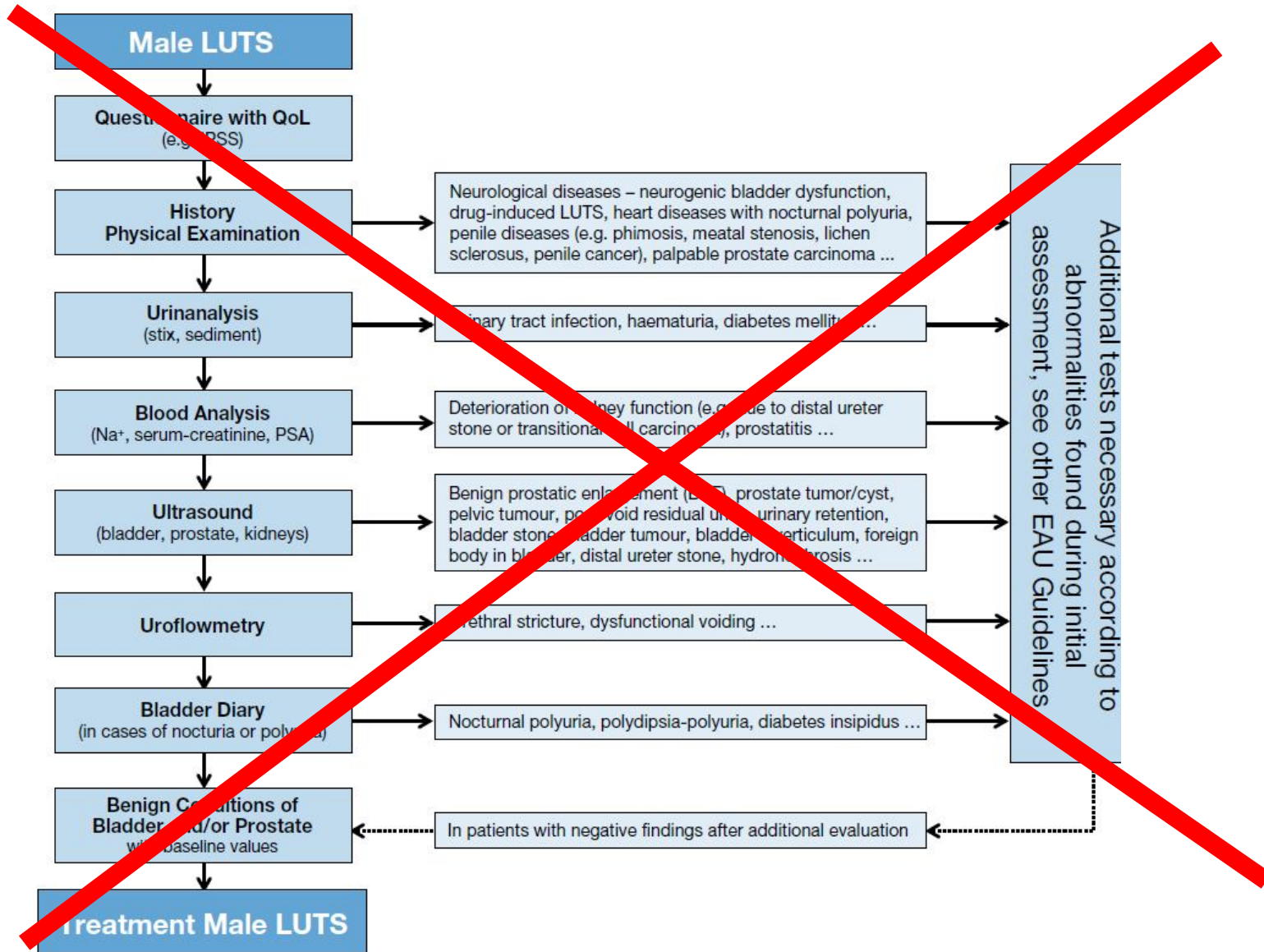
Πολυπαραγοντική αιτιολογία LUTS

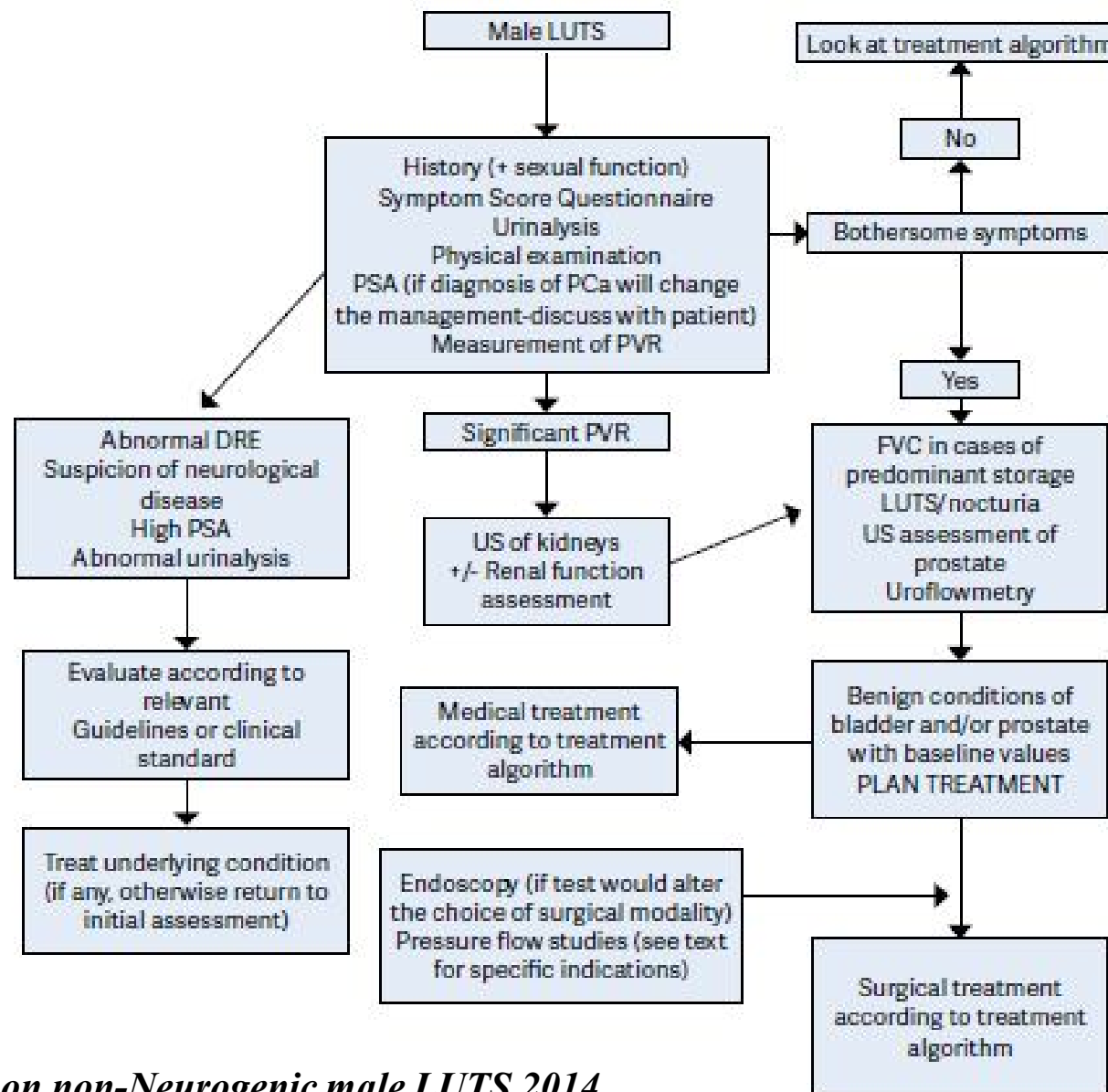
Σκοποί διαγνωστικής διερεύνησης:

- Διαφορική διάγνωση
- Αναγνώριση του κλινικού profile του ασθενούς για την επιλογή της καλύτερης θεραπείας

Συμπτώματα ούρησης στους άνδρες

Συμπτώματα ούρησης στους άνδρες (;;;)

Διαγνωστική προσέγγιση στους άνδρες

The screenshot shows a web browser window with the URL <http://acord.it/LUTSpanel>. The page title is "Measurement of bladder wall thickness (BWT) or detrusor wall thickness (DWT); bladder weight (BW) and intravesical prostatic protrusion (IPP) Round 2". Below the title is a "Post Comment" button and a text input field. The main content area displays three comments:

- Comment 1: "These are tests which still need considerable refinement, and have not demonstrated reliable use in general practice." (3 days ago)
- Comment 2: "Interesting voting system - I like it!" (2 weeks ago)
- Comment 3: "I agree!!! These tests still need refinement and we can indicate (in the manuscript) that they are promising but they cannot replace UDS at the moment" (21 hours ago)

At the bottom, a "Consensus Finder" bar shows the progress of the consensus process. The bar is divided into four segments: Round 1 (yellow, 25%), Round 2 (blue, 50%), Round 3 (grey, 75%), and Round 4 (grey, 100%). The bar is currently at the 77% mark, indicating that the consensus has been reached.

Delphi consensus process - 3 γύροι - On-line platform
Δυνατότητα σχολιασμού - Ανώνυμα - Προκαθορισμένο 77%
Must vs Should vs May

EAU Guidelines on non-Neurogenic male LUTS 2014

Διαγνωστική προσέγγιση στους άνδρες

	LE	GR
A medical history must always be taken from men with LUTS	4	A*
A validated symptom score questionnaire with QoL question(s) should be used for the routine assessment of male LUTS in all patients and should be applied for re-evaluation of LUTS during treatment	3	B
Micturition frequency volume charts (FVC) or bladder diaries should be used to assess male LUTS with a prominent storage component or nocturia.	3	B
FVCs should be performed for the duration of at least 3 days.	2b	B
Physical examination including DRE should be a routine part of the assessment of male LUTS	3	B

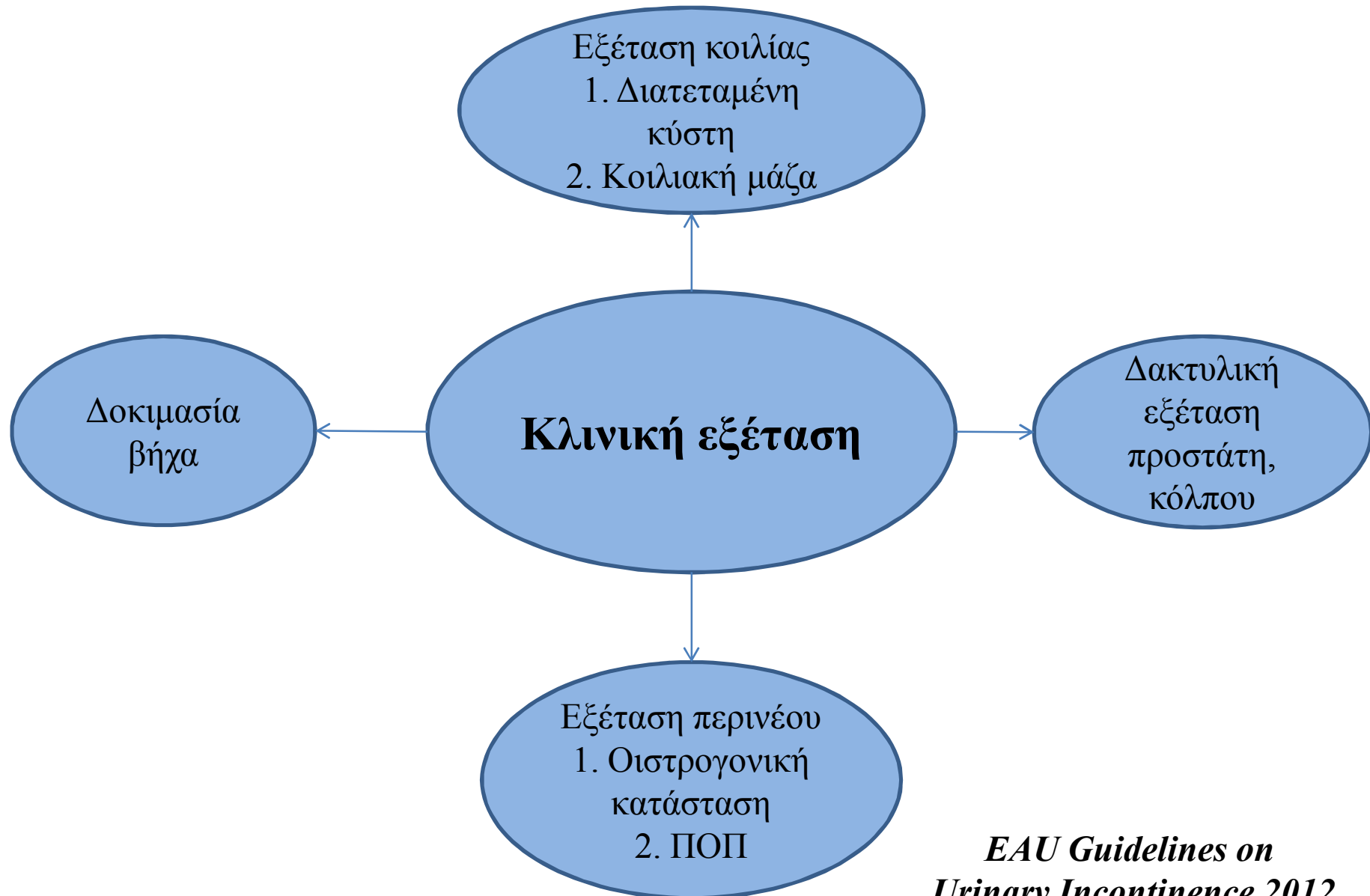
*Upgraded based on Panel consensus

Ιστορικό: ποιες πληροφορίες;

Κλινική εξέταση: ποιες πληροφορίες;

*EAU Guidelines on
Urinary Incontinence 2012*

Ερωτηματολόγια και Ακράτεια

Δεδομένα	Επίπεδο δεδομένων
Τα αξιολογημένα ερωτηματολόγια (σκορ συμπτωμάτων) μπορεί να βοηθήσουν στην διαφορική διάγνωση της ακράτειας ούρων	4
Τα αξιολογημένα ερωτηματολόγια (σκορ συμπτωμάτων) μπορεί να βοηθήσουν στην μέτρηση της βαρύτητας της ακράτειας	3
Τα ερωτηματολόγια μπορεί να χρησιμοποιηθούν στην αξιολόγηση της παρούσας κατάστασης υγείας και των μεταβολών μετά θεραπεία	3
Η χρήση ερωτηματολογίων μπορεί να βοηθήσει στην πρόγνωση του αποτελέσματος της θεραπείας	2

Ημερολόγια ούρησης και Ακράτεια

Δεδομένα	Επίπεδο δεδομένων
Τα ημερολόγια ούρησης διάρκειας 3-7 ημερών είναι αξιόπιστο εργαλείο για την αντικειμενική εκτίμηση του μέσου όγκου ούρησης, ημερήσιας και νυκτερινής συχνουρίας και συχνότητας επεισοδίων ακράτειας	2b
Τα ημερολόγια ούρησης είναι ευαίσθητα σε αλλαγές της κατάστασης των ασθενών και αξιόπιστο εργαλείο μέτρησης αυτών	2b
Συστάσεις	Βαθμός
Η χρήση ημερολογίων ούρησης για την αξιολόγηση συνυπαρχόντων συμπτωμάτων αποθήκευσης και αποβολής των ούρων σε ασθενείς με ακράτεια	A
Τα ημερολόγια ούρησης να έχουν διάρκεια 3-7 ημερών	A

Διαγνωστική προσέγγιση στους άνδρες

	LE	GR
Urinalysis (by dipstick or urinary sediment) must be used in the assessment of male LUTS	3	A*
PSA measurement should be performed only if a diagnosis of PCa will change the management or if PSA can assist in decision-making in patients at risk of progression of BPE.	1b	A
Renal function assessment must be performed if renal impairment is suspected, based on history and clinical examination or in the presence of hydronephrosis or when considering surgical treatment for male LUTS.	3	A*

*Upgraded based on Panel consensus

Εξετάσεις ούρων και Ακράτεια

Τί γνωρίζουμε;	Επίπεδο δεδομένων
Δεν υπάρχουν δεδομένα ότι η ουρολοίμωξη προκαλεί ακράτεια	4
Δεν υπάρχουν δεδομένα ότι η αντιμετώπιση μιας ουρολοίμωξης θεραπεύει την ακράτεια	4
Η παρουσία συμπτωματικής ουρολοίμωξης επιδεινώνει τα συμπτώματα της ακράτειας ούρων	3
Συστάσεις	Βαθμός
Να εκτελείται ανάλυση ούρων στην αρχική εκτίμηση σε κάθε ασθενή με ακράτεια ούρων	A
Σε ασθενή με ακράτεια ούρων συστήνεται η κατάλληλη αντιμετώπιση των συμπτωματικών ουρολοιμώξεων	A
Δεν συστήνεται η θεραπεία της ασυμπτωματικής βακτηριουρίας σε ασθενείς 3 ^{ης} ηλικίας για την βελτίωση της ακράτειας	B

Διαγνωστική προσέγγιση στους άνδρες

	LE	GR
Measurement of post-void residual (PVR) in male LUTS should be a routine part of the assessment	3	B
Imaging of the upper urinary tract (with ultrasound) in men with LUTS should be performed in patients with a large PVR, haematuria or a history of urolithiasis.	3	B
When considering medical treatment for male LUTS, imaging of the prostate (either by TRUS or transabdominal ultrasound) should be performed if it assists the choice of the appropriate drug.	3	B
When considering surgical treatment, imaging of the prostate (either by TRUS or transabdominal US) should be performed.	3	B
Urethrocystoscopy should be performed in men with LUTS to exclude suspected bladder or urethral pathology and/or prior to minimally invasive/surgical therapies if the findings may change treatment.	3	B

Υπόλοιπο Μετά Ούρηση και Ακράτεια

Δεδομένα	Επίπεδο
Το υπερηχογράφημα παρέχει ακριβή εκτίμηση του ΥΜΟ	1b
Το υψηλό ΥΜΟ δεν αποτελεί δυσμενή προγνωστικό παράγοντα στην αντιμετώπιση ακράτειας προσπαθείας	2
Συστάσεις	Βαθμός
Χρησιμοποιείτε υπερηχογράφημα για την μέτρηση του ΥΜΟ	A
Να μετράτε το ΥΜΟ σε ασθενείς με ακράτεια ούρων που έχουν δυσλειτουργική ούρηση	B
Να μετράτε το ΥΜΟ σε ασθενείς με επιλεγμένη ακράτεια ούρων	C
Το ΥΜΟ θα πρέπει να παρακολουθείται σε ασθενείς με ακράτεια ούρων που λαμβάνουν θεραπεία που μπορεί να προκαλέσει ή να επιδεινώσει δυσλειτουργία ούρησης	B

Ουροδυναμική: πότε πρέπει να γίνεται;

Δεδομένα	Επίπεδο
Οι περισσότερες ουροδυναμικές παράμετροι παρουσιάζουν υψηλή τυχαία άμεση και βραχυπρόθεσμη διακύμανση έως 15% στον ίδιο ασθενή	2
Η διακύμανση επαναληψιμότητας δημιουργεί αλληλοεπικάλυψη φυσιολογικών και παθολογικών πληθυσμών που δυσχεραίνει την κατηγοριοποίηση των ουροδυναμικών ευρημάτων σε κάθε ασθενή	2
Οι τεχνικές μέτρησης της λειτουργίας της ουρήθρας έχουν καλή αξιοπιστία αλλά δεν συσχετίζονται πάντα με άλλες ουροδυναμικές μετρήσεις ή την βαρύτητα της ακράτειας	3
Μπορεί να υπάρξει ασυμβατότητα ανάμεσα στο ιστορικό και τα ουροδυναμικά ευρήματα	3

Διαγνωστική προσέγγιση στους άνδρες

	LE	GR
Uroflowmetry in the initial assessment of male LUTS may be performed and should be performed prior to any treatment.	2b	B
PFS should be performed only in individual patients for specific indications prior to surgery or when evaluation of the underlying pathophysiology of LUTS is warranted	3	B
PFS should be performed in men who have had previous unsuccessful (invasive) treatment for LUTS	3	B

Διαγνωστική προσέγγιση στους άνδρες

	LE	GR
When considering surgery, PFS may be used for patients who cannot void > 150 mL	3	C
When considering surgery in men with bothersome, predominantly voiding LUTS, PFS may be performed in men with a PVR > 300 mL	3	C
When considering surgery in men with bothersome, predominantly voiding LUTS, PFS may be performed in men aged > 80 years	3	C
When considering surgery in men with bothersome, predominantly voiding LUTS, PFS should be performed in men aged < 50 years	3	B

Ουροδυναμική και Ακράτεια

Δεδομένα	Επίπεδο
Η ουροδυναμική μπορεί να επηρεάσει την επιλογή θεραπείας για την ακράτεια, αλλά δεν επηρεάζει το αποτέλεσμα της συντηρητικής ή φαρμακευτικής θεραπείας της ακράτειας προσπαθείας	1a
Η ουροδυναμική δεν μπορεί να επηρεάσει το αποτέλεσμα της χειρουργικής θεραπείας της ακράτειας προσπαθείας σε περιπτώσεις μη επιπλεγμένης ακράτειας που τεκμηριώνεται κλινικά	1b
Υπάρχουν αλληλοσυγκρουόμενα δεδομένα ότι οι ουροδυναμικές μετρήσεις της λειτουργίας της ουρήθρας μπορεί να προβλέψουν το αποτέλεσμα της χειρουργικής θεραπείας της ακράτειας προσπαθείας	3
Υπάρχουν περιορισμένα δεδομένα ότι η ουροδυναμική συμβάλλει στην πρόγνωση του αποτελέσματος της θεραπείας της ανδρικής ακράτειας	4

Ουροδυναμική: οδηγίες ‘χρήσης’

Συστάσεις	Βαθμός
Οι ασθενείς πρέπει να ενημερώνονται ότι τα αποτελέσματα της ουροδυναμικής μπορεί να αποβούν χρήσιμα στην συζήτηση θεραπευτικών επιλογών, αλλά μπορεί να μην προκαθορίσουν το αποτέλεσμα της θεραπείας	C
Η ουροδυναμική δεν ενδείκνυται ως ρουτίνα στην συντηρητική θεραπεία της ακράτειας	B
Η ουροδυναμική ενδείκνυται όταν μπορεί να επηρεάσει την χειρουργική θεραπεία της ακράτειας	B

Το τεστ της πάνας στην Ακράτεια

Δεδομένα	Επίπεδο
Το τεστ της πάνας μπορεί να διαγνώσει την ακράτεια με ακρίβεια, είναι αναπαραγώγιμο και σχετίζεται με τα συμπτώματα των ασθενών	1b
Το τεστ της πάνας δεν μπορεί να διαφοροδιαγνώσει ανάμεσα στους τύπους της ακράτειας	4
Η συμμόρφωση των ασθενών στο τεστ της πάνας στο σπίτι είναι χαμηλή	1b
Το τεστ της πάνας στο σπίτι δεν χρειάζεται να διαρκεί >24ώρες	2b
Το τεστ της πάνας μπορεί να χρησιμοποιηθεί για τον έλεγχο της αποτελεσματικότητας της θεραπείας	1b
Συστάσεις	Βαθμός
Συστήνεται το τεστ της πάνας όταν απαιτείται ποσοτικοποίηση της ακράτειας	C
Συστήνεται το τεστ της πάνας μετά από θεραπεία για αντικειμενική αξιολόγηση του αποτελέσματος	C

Θέματα προς συζήτηση με το κοινό

- Έλλειψη μελετών
- Ασυμφωνία αναγκαιότητας διαγνωστικών εξετάσεων
- Guidelines: Ενδείξεις όχι Τυποποίηση της διενέργειας των διαγνωστικών εξετάσεων σε ασθενείς με LUTS
- Συμμόρφωση
- Έλεγχος ποιότητας
- Ήδη υπάρχουσες προτάσεις (Good Practice)
- Νομική ευθύνη